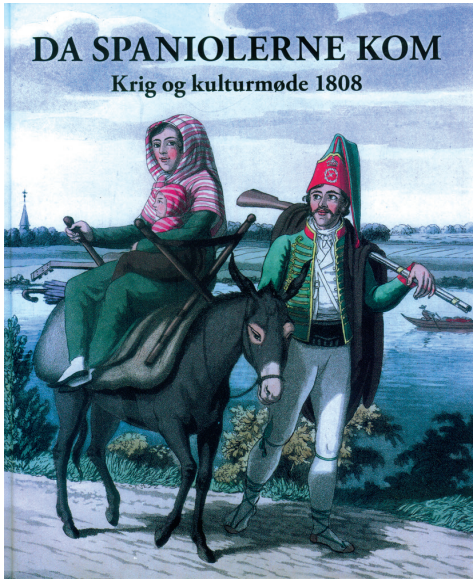


# NY LOKALHISTORISK LITTERATUR

Af Pia Sigmund og  
Dorrit Andersen



Da Spaniolerne kom. Krig og kulturmøde 1808.

En antologi redigeret af Henning Petersen. Wormianum, 2009. 272 s.

I 200-året for de spansk-franske troppers ophold i Danmark i 1808 gik fire kulturhistoriske museer sammen om at sætte en udstilling op, der i årets løb vandrede mellem Museet på Koldinghus, Langelands Museum, Roskilde Museum og Holbæk Museum. Under tegnede så den interessante og velbesøgte udstilling i Rudkøbing. Under museumslektor Henning Petersens ledelse har elleve forfattere skrevet bidrag til den foreliggende bog, et omfattende baggrundsmateriale for udstillingen. De elleve er museumsfolk fra de deltagende museer, en fuldmægtig fra Forsvarsministeriet, en svensk professor, en museumschef fra Nationalmuseet, to spanske historikere samt forfatteren Ib Michael.

Den broget sammensatte skare af forfattere gør, at vi kommer hele vejen rundt om den spanske invasion, fra baggrundsviden, militære overvejelser og fakta til tanker om kulturmøder og til beskrivelse af de daglige møder mellem danskerne og de fremmede.

De mange illustrationer fra samtiden gør bogen til en spændende bladrebog samtidig med, at artiklernes faglige niveau er højt.

Napoleon sendte i begyndelsen af 1808 et hjælpekorps, bestående af hovedsagelig spanske, men også franske og belgiske tropper til Danmark – efter englændernes bombardement af København i september 1807. Meningen var, at hjælpekorpsen – bistået af den danske hær – skulle indtage Sverige. Imidlertid udviklede tingene sig lynhurtigt ude i Europa. Napoleons hær indtog Spanien; her udbrød oprør og guerillakrig. Det satte de spanske tropper i Danmark, der jo var under fransk ledelse, i en mærkelig situation, der kun vanskeligt lod sig løse. Spanierne kom som allierede og venner, men måtte i løbet af nogle måneder betragte sig som »fjender«. Hele denne historie belyses grundigt, og nye aspekter drages frem.

Et par af artiklerne er særlig interessante for fynboer, da de skildrer begivenheder på Fyn og Langeland, landsdele der i høj grad mærkede det spanske besøg. Vi hører om dragonen Isidoro Panduro og hans uheld i Åsum ved Odense. Der var trængsel for at komme over broen ved Odense Å; Isidoro måtte stå af hesten og blev sparket så uheldigt, at han brækkede sit ene ben. Mens han lå på lazarettet, sejlede hans spanske kammerater afsted fra Danmark. Da han blev rask, fandt han arbejde hos kammerherre Juel på Hverringe Gods ved Kerteminde, først som staldkarl, siden som kusk, og da

hans dansk var blevet godt nok, som kammerjener. Han fandt en sød pige på egnen, de giftede sig og fik mange børn og – mange efterkommere.

I den modsatte ende af Fyn var soldaten Augustin blevet ked af krigen og så forelsket i pigen Ane Marie Nicolaisdatter, kammerpige hos grevinden på godset Wedellsborg, at han gemte sig i et hult træ i parken, da de spanske tropper skulle rejse. Ane Marie sørgede for mad til ham. Da faren for at blive opdaget var drevet over, gik det unge par til greven, han i fint børstet uniform. Han kastede sig på knæ, og på sit bedste dansk bad han om nåde og arbejde hos greven. Augustin konverterede til den protestantiske tro og giftede sig med Ane Marie under navnet Augustin Mikkel-sen. De ældste børn blev opkaldt efter greveparret, og alle fik efternavnet Augustinus.

Ligesom Panduroslægten har Augustinusslægten talrige efterkommere og indgik på en positiv måde i den danske befolkning.

Disse historier kan verificeres, mens mange andre historier ikke kan. Masser af myter er opstået i kølvandet på den spanske invasion, en grundig indgriben i mange danske familiers liv gennem et halvt år. Den måtte sætte sig spor, der er blevet fortalt igen og igen. I mange familier går brune øjne og markante træk igen og bliver tillagt en fjern spansk soldat. Men: Meget tyder på, at kun få spanske soldater virkelig blev fædre, og meget få blev i landet som Isidoro og Augustin.

Den næsten 15.000 mand store invasion kostede både den danske stat og de enkelte familier mange penge og mange genvordigheder. Næsten alle soldater var privat indkvarterede med alt, hvad det medførte af omkostninger og problemer. Koldinghus' brand er en af de negative konsekvenser. Alligevel er denne spanske invasion blevet stående som et positivt, ja endog udbytterigt kulturmøde i dansk tradition og historiskrivning. »Da spaniolerne kom« lægger flere perspektiver på kulturmøde og –sammenstød og giver flere bud på årsagerne til, at mødet i traditionens lys stadig bliver skildret så positivt. Opholdet var af kort varighed,

kun seks måneder.

De lokale og individuelle møder var for størstedelen positive. De danskere, der kunne latin: præster, latinskolelærere og -elever, kunne gøre sig forståelige over for de fremmede, og sprog, véd vi, fremmer forståelsen. Dertil kom, at der var en åbenhed fra begge sider. Man mødte hinanden med nysgerrighed. Mange af spanierne kunne synge, og guitaren var deres vigtigste bagage. Forsigtigt tøede danskerne op og begyndte at nynne eller ligefrem at synge med. Mange af de unge soldater kunne lide at lege og blev hurtigt venner, især med drengene, som de udvekslede lege med.

Mange af spanierne tog de små børn på armen, legede kærligt med dem og uddelte knus med rund hånd, (også den 3-årige Hans Christian Andersen: » ... husker en Soldat der tog mig paa sin Arm, dandsede og græd ...«.) Det var man ikke vant til i Danmark anno 1808. Der var en fascination, som må have været gensidig. Modsat den folkelige tradition var den samfundsmæssige og militære side af opholdet fyldt med omkostninger, der bl.a. blev medvirkende årsag til Statsbankerotten fem år senere. Disse komplicerede mekanismer gøres der rede for i flere fine artikler, hvor jeg især gerne vil fremhæve Ole Mortensøns »A Espana«.

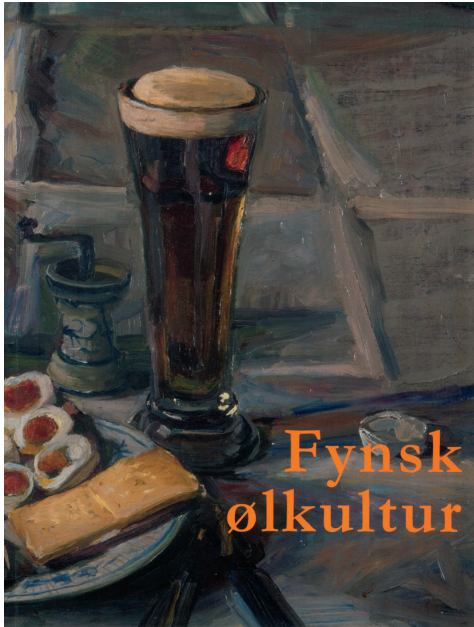
En fortræffelig og smuk bog.

PS

Fynsk ølkultur. Udgivet af Albani Fonden 2008, 2008. 148 s.

Udarbejdet i samarbejde med Kerteminde Museer. Arbejdsgruppe: Malene Linell Ipsen, Erland Porsmose, Anne-Mette Sørensen og Mette Ladegaard Thøgersen.

Albani Bryggerierne kunne fejre 150 års fødselsdag i november 2009. I god tid forinden udskrev Albani Fonden en konkurrence, hvor man indbød skribenter til » at sætte ord på fynsk ølkultur«. Vinderteksterne plus nogle bestilte tekster er samlet i denne bog, udkommet i november 2008. Bind to udkommer i forbindelse med selve jubilæet.



Denne første bog om fynsk ølkultur er delt i fem store hovedafsnit: Fynsk humle, Øl i middelalder og renæssance, Hos mor derhjemme – om hjemmebrygning, Fynske bryggerier gennem 150 år og Stemninger fra fynsk ølkultur. Bogen er vel illustreret og afsluttes med en stemningsfuld fotocollage af variationer omkring øl. Forfatterne udgøres af en broget flok mennesker, både af de »almindelige« ølentusiaster, der har sendt bidrag til værket, og af professionelle museumsfolk, af plantekyndige forskere fra Dansk Landbrugsmuseum og Det jordbrugsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet og af ansatte på arkiver og samlinger.

De mange artiklers to hovedtemaer cirkler omkring titlens to begreber: Fynsk og Ølkultur. Man forstår, at det har været nødvendigt at opfinde begrebet ølkultur, når man ser på artiklernes store bredde: Ølbrygning, øldrikning, ølopskrifter, ølerindringer, øl i fortid og øl i nutid og fremtid ....

Den brede tilgang sikrer, at vi kommer langt omkring øl og den kultur, den har udviklet. Et stykke fynsk historie rulles op. Vi hører om dronning Christines humlehave på Næsbyhoved Slot omkring 1500, og at hun lod brygge øl hver eneste uge (duften!), vi

hører om humledyrkning og ølbrygning rundt på øen, og vi hører om de små bryggeriers fremvækst, lukning og genopståen.

Mange historier fortælles, både små og store, om enkeltpersoner, familier og samfund. Ølbrygning var helt almindelig på landet i 1700- og 1800-tallet; der blev dyrket humle og brygget øl på alle gode jorder på Fyn. Øl udgjorde også en vigtig del af madlavningen; øl var uundværlig i øllebrød og pandekager. Koldskål blev tilberedt med øl og ikke kærnemælk som i vore dage. Øl blev brugt som sovs og i selskabsspisen æggesøbe.

I løbet af 1800-tallet voksede en stor skare bryggerier frem, både på landet og i byerne. Vidste De, at der i året 1900 fandtes 81 bryggerier på Fyn og øerne, heraf fire alene i Rudkøbing? De var svundet ind til nogle få stykker omkring 1985; men nu er der et voksende antal, i 2007 12 stykker på Fyn og 92 på landsplan. Dermed skulle Danmark være det land, der har flest bryggerier pr. indbygger. Vi får de små bryggeriers historie, både tidligere og nu. I en række interviews fortælles om hjemmebrygning på landet. Den frodige fynske jord havde netop det, der der skulle til: byg, humle og brønde med godt vand.

Det indså allerede Christian 1. i 1473. Han bød, at hver fynsk gård skulle have 60 humleplanter, så man kunne undgå at importere det dyre tyske øl.

Hver fynbo, barn og voksen, drak da også mellem to og fire liter øl om dagen, så der skulle noget til at slukke tørsten. Øl havde mange fordele: Vandet fra brønde og vandhuller var ofte forurenset; den hjemmebryggede øl var billig; maden var så salt, at den trængte til en rigtig tørstslukker; det hårde legemlige arbejde gjorde tørstig, og dertil kom, at øl gav et næringstilskud i krisetider. Men alkoholprocenten var lav; gamle dages øl var som overgæret hvidtøl.

Bogen fører os up-to-date med indblik i helt moderne ølbrygning. Vi hører om, at der lægges stor opfindsomhed for dagen med dyrkning af nye smagsretninger og økologi-

ske metoder. Her er da endelig et gammelt fynsk håndværk, der ikke kun kan ses og nydes i Den Fynske Landsby og på museer, men som er spillevende. Et kæmpeskridt i den retning blev taget, da Ale No. 16 fra Refsvindinge Bryggeri på Østfyn blev kåret til Danmarks tredje bedste øl i 1997. Den hæder satte spot på Fyn og fynsk ølkultur og opmuntrede andre til at forsøge lykken.

PS

Glamsbjerg – fra stationsby til skoleby.

Redigeret af Elita Tønnesen, Gitte Assarsson og Hans Lauridsen.

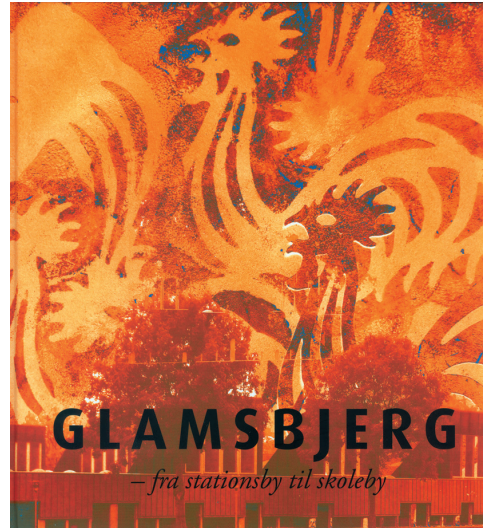
Udgiverforeningen for Glamsbjerg  
Lokalhistoriske Arkiv 2009. 209 s.

I 2009 kunne Glamsbjerg fejre sit 125 års jubilæum. Ingen alder for en by. Det viser sig da også, at der har ligget en landsby på stedet, der første gang er nævnt i 1368. Det er godt for en by at markere større begivenheder. Det giver ikke kun anledning til at feste, men også til at se tilbage på fortiden og fremad på det, der kan komme.

Ved første blik kan en bog som denne se ud til udelukkende at have lokal interesse; men der viser sig at være en del at hente også for en bredere læserskare.

Derudover kan man sige, at byens historie er typisk for stationsbyer, en bytype, der udviklede sig i sidste halvdel af 1800-tallet, og at man kan lære meget om dem i denne bog. Fyn er karakteristisk ved at have en række købstæder langs kysterne og en storby, Odense, cirka i centrum af øen; men indimellem manglede der steder, hvor man kunne handle, hvor småindustrier kunne vokse op, og hvor man kunne gå i skole ud over folkeskolen. Knudepunkter på jernbanelinjen bestemte beliggenheden.

Glamsbjerg begyndte for alvor at vokse, da jernbanelinjen fra Tommerup til Assens blev indviet i 1884. Hele denne udvikling faldt naturligvis sammen med, at mange flyttede fra landet og slog sig ned i byerne. For Glamsbjerg betød det, at håndværks- og industrivirksomheder voksede frem, at der blev bygget nye boligkvarterer, mens de



gamle gårde forsvandt, at driftige handelsforetagender blev grundlagt, og at flere forskellige skoleformer åbnede skoler. Køng Højskole var startet allerede i 1880 og kom til at betyde meget for byen og dens vækst med sin særlige håndværkerlinje.

Nu er jernbanelinjen for længst nedlagt, og tilbage er et handelscentrum og en skoleby. Da dronning Margrethe kom på besøg ved byens 100 års jubilæum i 1984, var det allerede sket. Der kørte ikke længere tog; men sporene lå der, så man kunne indsætte et særtog med damp, der trak den kongelige salonvogn. Man ankommer da med tog, når man skal til jubilæum i en (tidligere) stationsby!

Bogen er skrevet og samlet af en række lokalhistorikere og kommer vidt omkring, især inden for de seneste 60 års historie. Som det hedder i forordet: »Denne bog er tænkt som en vandring gennem Glamsbjerg fra 1940'erne til det Glamsbjerg, vi kender idag - og som allerede er forandret i morgen.« Altså et supplement til den allerede foreliggende litteratur om egnen og byen – denne litteratur kunne man i øvrigt godt tænke sig en liste over i en bog som denne, så man kunne fordybe sig i særlige emner og hente viden om tiden før 1940'erne.

Godt, at der findes ivrige lokalhistorikere i Glamsbjerg og andre steder i landet, der

registrerer og samler og gør en stor og uvurderlig indsats, også ved at sørge for udgivelsen af skrifter som dette.

Hvordan vælger man forsidebillede til et 125 års jubilæum, når man har et væld af fotos at vælge imellem? (Dog ingen fotos lige præcis fra jernbanens indvielse i 1884.) Man får en lokal kunstner, Elisabeth Rask, til at lave en smuk collage med Glamsbjergs vartegn siden 1984, hanen, i guld og blå, en fin løkning.

Bogen er forsynet med et væld af luftfotos; men hvor ville det have været dejligt med et oversigtskort over byen og dens nærmeste omegn med vejnavne og angivelse af nærliggende lokaliteter som Køng og Gummerup, der omtales flere gange.

PS



Palle E. Petersen: Bogense skole i 100 år. 1908-2008, 2008. 108 s.

Bogen er et velfortalt og velillustreret stykke skolehistorie for Bogense skoles sidste 100 år. Der har naturligvis været holdt skole i købstaden Bogense siden middelalderen. Det

er der før skrevet om. Dette jubilæumsskrift handler »ikke mindst« om skolebygningernes historie, skriver Palle E. Petersen i sit forord. Men dog også i høj grad om menneskene i bygningerne, må man tilføje efter endt læsning, idet den indeholder flere fint fortalte erindringer fra tidligere elever.

Bogen har den store fordel, at forfatteren er barnefødt i byen, selv har gået på skolen og stadig bor i byen. Han har oplevet skolen med barneøjne og ser nu på den med historikerens øjne; det giver overblik og forståelse, når man skal leve sig ind i stoffet, og når man skal skaffe kilder til en levende bog.

Historien om skolens tilblivelse er morsom læsning, set fra godt 100 år senere. Som følge af skoleloven i 1903 blev der nedsat et kommunalt udvalg, der skulle gøre sig tanker om fremtidens skolevæsen i byen. Man endes om en skole med syv klasser. Hvis der var mere end 35 børn i en klasse, kunne der oprettes parallelklasser. Men man var uenige om antallet af lærerinder.

Tre medlemmer foreslog, at en tredjedel kunne være lærerinder, mens det radikale medlem foreslog, at en tredjedel skulle være lærerinder. (På det første lærerfoto, fra 1914, ses to lærerinder og ni lærere. I 1944 var der fem lærerinder og 11 lærere, og i 2008 var 2/3 af de 48 lærere kvinder.) Der var stor debat, om man skulle have en mellemskole med i bygningen; men – man havde jo da den private realskole, indvendte de konservative. Få år senere blev de to skoler lagt sammen.

Bygningernes historie afspejler de mange nye behov, der er opstået igennem de 100 år, ny pædagogisk tænkning og ny lovgivning. Fra begyndelsen havde skolen syv klasseværelser og to faglokaler: håndgerning og fysik/naturhistorie. Der var indrettet badeanstalt i kælderen indtil 1927; de allerfærreste huse i Bogense havde dengang bad. Elevtallet steg, og i 1935 blev bygningen forhøjet med en etage. Skoleloven fra 1937 åbnede for ønsket om nye faglokaler; men krigen satte en stopper for udbygningen; man måtte nøjes med at opføre en lille toiletbygning med

rindende vand... Endelig i 1959 kunne den nye bygning med sløjde- og skolekøkkenlokalere tages i brug.

I 1975 blev der taget et mægtigt spring fremad: Der blev bygget idrætshal, børnehaveklasse, pædagogisk værksted, kantine og flere fagllokaler. I 1969 blev der indrettet ungdomsskole og i 1977 skoletandpleje. Vist nok en typisk skoleudvikling i en mindre dansk by.

PS



Preben Schaldemose: Mosegårdsbilleder og -tekster. 2008. Eget forlag. 110 s.

Mange samler fotos og aftryk af sange og avisartikler om familiemedlemmer, beskriver dem og udgiver det hele på eget forlag. Denne »billedbog« er en af slagsen; men den er ikke kun en billedbog. Forfatteren har fundet mange oplysninger om sine bedsteforældre, Karen og P.Th. Petersen, og sine oldeforældre, Karen og Niels Pedersen Schaldemose.

Disse oplysninger krydrer teksten og gør den læsevenlig. Bogen giver et godt indblik i en vestfynsk husmandsfamilies liv i den lille landsby Mosegård i Balslev Sogn på Vestfyn

mellem 1860 og 1960. Det er et stykke danmarkshistorie fra ikke så længe siden, men helt forsvundet nu: Et statshusmandsbrug på 12 tønder land, hvor man interesserede sig for gymnastik, hvor man var grundtvigsk af sind og radikal af ånd.

Schaldemose var et ret udbredt navn på Fyn; men denne gren af familien var ikke glad for den fynske udtale »Skalmus«. De børn, der blev født mellem 1878 og 1896, Peter Thomas Petersen og hans søskende, blev derfor ikke navngivet Schaldemose. Familien stavede egentlig efternavnet med d: Pedersen; men også dette navn var svært at udtale på fynsk, så det blev til Petersen.

Man kan ikke sige, at bogen har stor interesse for et bredt publikum. Men for lokalhistorisk interesserede på Vestfyn og for familien naturligvis giver den et rigtig godt billede af livet på landet for ikke så længe siden.

En ekstra historie kan ses og læses på side 62. Straks efter 2. verdenskrig tog familien en 9-årig polsk pige til sig, ligesom mange andre danske familier. Pigenes far og alle mænd i hendes familie var blevet dræbt af tyske eller sovjetiske tropper under krigen. Barbara Bartnowska boede otte måneder hos familien »til opfedning«. En tidligere roepige, der var kommet til Danmark fra Polen før 1. verdenskrig, oversatte brevene fra Barbaras mor. På fotografiet ser Barbara glad og rund og smilende ud.

Et lille hjertesuk: For overskuelighedens skyld burde en stamtavle og et kort over egnen være et must i enhver slægtshistorie. Et løst kort er vedlagt; men hvem ved, hvor længe det bliver liggende på rette sted.

PS

Jørgen Jensen: Fyn rundt i portrætter.

Udgivet af Odense Stadsarkiv 2008. 54 s. (+ 14 u. sidetal)

Fotoportrætterne i denne bog har oprindeligt været brugt til en udstilling, der således nu er fastholdt i en bog. Den består af 54 sort-hvide fotos fra årene 1987-2008 og omfatter både



nulevende og afdøde personer. Kun fire af de portrætterede er kvinder.

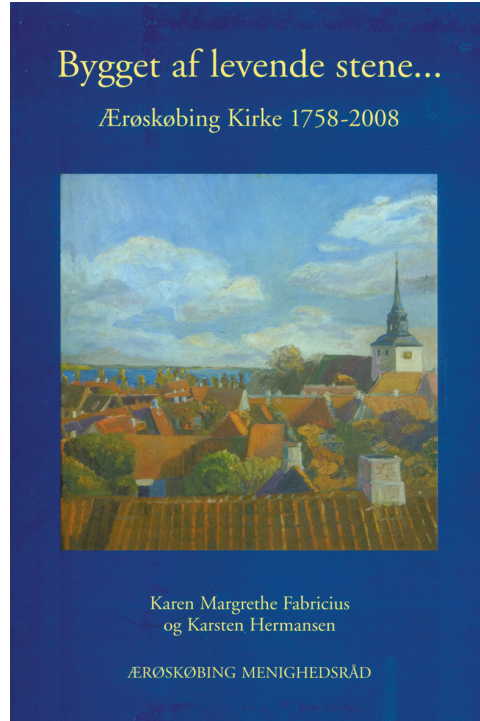
I en efterskrift gives en kort præsentation af de fotograferede, sommetider med en lille historie om, hvordan portrættet er blevet til.

Jørgen Jensen skriver i bogens forord om tilblivelsen. »Det har været væsentligt for mig at komme hele Fyn rundt, også ud på nogle af de mindre øer. Det er dog sjældent, at motivet har været planlagt på forhånd. Tilfældigheder, lys og lyst har haft afgørende indflydelse på, hvem jeg har fotograferet og hvornår.« Baggrunden er således en fotokunstnerisk tilskyndelse til at skabe portrætter med sjæl, med andre ord er der ikke noget lokalhistorisk aspekt eller sigte med udgivelsen, sådan som man måske kunne have forventet, bogens titel og udgiver taget i betragtning.

DA

Karen Margrethe Fabricius og Karsten Hermansen: *Bygget af levende stene... Ærøskøbing Kirke 1758-2008*. Ærøskøbing Menighedsråd 2008. 85 s.

I anledning af Ærøskøbing Kirkes 250-års jubilæum i 2008 har menighedsrådet taget initiativ til at få skrevet en ny og ajourført fremstilling af kirkens historie. De to forfattere er henholdsvis lederen af Ærø Museum

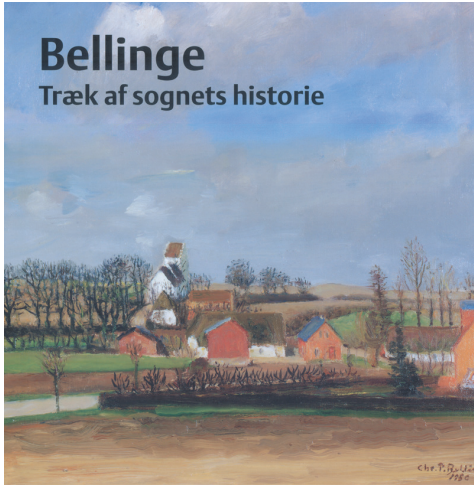


og organisten ved Marstal Kirke, der også er ph.d. i historie.

Bogens, måske ikke for alle let gennemskuelige, overtitel er et citat fra et vers i en Grundtvigsalme (»Vi er Guds hus og kirke nu, bygget af levende stene, som under kors med ærlig hu troen og dåben forene«). Når kirken kun er 250 år gammel, skyldes det, at den er bygget som afløser for den oprindelige middelalderkirke, der var gået i håbløst forfald. En stor del af det ældre inventar blev dog genanvendt i den nye kirke.

Omfattende studier i litteratur og arkivmateriale har gjort, at bogen ikke er blevet en snæver bygnings- og inventarhistorie. Perspektivet til købstadens historie og de mennesker, der havde tilknytning til kirken, er fint inddraget. Og talrige prægtige farvebilleder, for en stor del fra Ærø Museum, pryder denne indbydende og velkrevne kirkehistorie.

DA



Per Grau Møller, Jens Åge S. Petersen, Andreas Skov, Jørgen Thomsen og Johnny Wøllekær: Bellinge. Træk af sognets historie. Udgivet af Byhistorisk Udvalg i samarbejde med Bellinge Lokalhistoriske Arkiv og Forening 2008. 238 s.

Bellinge er et af de landsogne, der ved kommunalreformen 1970 blev en del af Odense Kommune. Byhistorisk Udvalg i Odense har i sin udgivelsespolitik lagt vægt på at dække alle egne af Odense, ikke kun den gamle købstad. Tidligere har udvalget således stået som udgiver af først en bog om Paarup (1999) og dernæst en om Korup og Ubberud sogne (2003). Nu er turen så kommet til Bellinge.

Denne i enhver forstand vægtige sognehistorie er blevet til i et samarbejde mellem Odense Stadsarkiv og Bellinge Lokalhistoriske Forening. I 2000 besluttede fonden Bellinge Transformeer at give en større donation til udarbejdelse af en sognehistorie, og dette blev igangsættende for arbejdet. Senere kom andre fonde og sponsorer med bidrag til realiseringen.

En lang række lokalhistorisk interesserede fra lokalområdet har medvirket ved indsamling af materiale til bogen, hvis forfattere er fire historikere fra Stadsarkivet samt landbrugshistorikeren, lektor Per Grau Møller, Kartografisk Dokumentationscenter ved

Syddansk Universitet.

Det er blevet en velredigeret, grundig og detaljerig sognehistorie med et godt blik for den større sammenhæng, som sognets udvikling er en del af. Der er også lagt vægt på at fremdrage menneskeskæbner og forskellige spektakulære begivenheder foruden de mange statistikker og tal, der nødvendigvis er en del af en moderne sognehistorie.

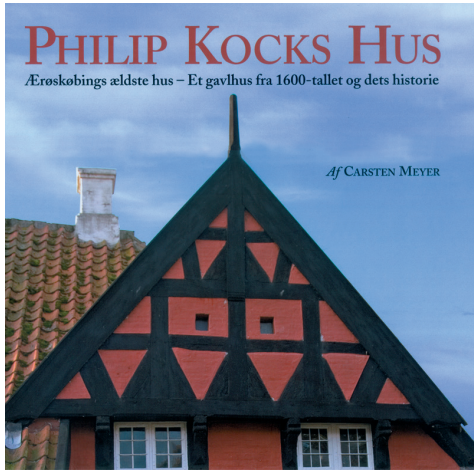
Bortset fra et lille kapitel om Bellinge Kirke og kalkmalerierne er bogen disponeret kronologisk i fire hovedkapitler: Dyrkningsfællesskabets tid – frem til 1840, Gårdmandstiden – 1840-1914, Gartnerierne vinder frem – 1914-1960, og endelig Parcelhusfolket indtager Bellinge – 1960-2008. Fremstillingen er således ført helt frem til udgivelsesåret og slutter med et opsummerende afsnit om Bellingeborgeren anno 2008.

Bogen har ingen samlet kilde- og litteraturfortegnelse. Det benyttede materiale må derfor udledes af de heldigvis mange noter til kapitlerne. Ved omtalen af 1800-tallets mestertyv Frederik Hansen Berggreen, der helles et selvstændigt afsnit som en af landsbyens berømte sønner, må man dog som trofast læser af Fynske Årbøger savne en henvisning til den nyeste forskning i Peter Fransens artikel fra 2002 (fulgt op 2005), der bygger på omfattende studier i primært kildemateriale. Men det er selvfølgelig kun en detalje.

Ikke overraskende er det også en yderst velillustreret bog. Man mærker sig, at Bellinge Lokalhistoriske Arkiv har kunnet levere rigtig mange fotos, et vidnesbyrd om, hvor vigtig lokalarkivernes indsats for at sikre billedokumentation er og har været. Det er blevet en virkelig god bog for både indfødte og tilflyttere, der er interesseret i deres landsby og dens udviklingshistorie, men mangt og meget i den kan også læses med interesse af mennesker uden lokale rødder.

DA





Carsten Meyer: Philip Kocks Hus. Ærøskøbings ældste hus. Et gavlhus fra 1600-tallet og dets historie. Ærø Museum 2008. 105 s. Med engelsk resumé.

Ærøskøbings ældste hus vil være kendt fra gengivelser i talrige sammenhænge, f.eks. fra en Bing&Grøndahl-platte, og nu er det blevet emnet for en hel bog, skrevet af husets ejer siden 2000, tidl. afdelingsbibliotekar Carsten Meyer.

Huset, der blev bygget i Søndergade i 1645, har sit navn fra sin længstværende ejer (1851-1911) Philip Kock. Det var i 1645-1917 beboet og ejet af tre store Ærøslægter: skipperne, købmænd og redere. Erhverv, der bragte en betydelig velstand til øen. Efter 1917 fik huset en lidt omskiftelig skæbne. I årene 1951-75 husede det en café, der i en periode blev berømmet, også ud over landets grænser. Som den bygningshistoriske perle huset er, har det i tidens løb været igennem flere restaureringsprojekter, hvoraf det sidste blev afsluttet i 2003.

Med forbilledlig grundighed har forfatteren gennemtrawlet de bygningshistoriske kilder, der for hovedpartens vedkommende skal søges udenøs, og han har også søgt bredt efter materiale vedr. personalhistorien, der knytter sig til huset. Der er rigtig megen kulturhistorie og lokalhistorie i bogen, der er et fint bidrag til Ærøskøbings historie. Illustrationsmaterialet, der hovedsagelig skyldes

forfatteren, er meget righoldigt og detaljeret.

Man kunne ønske, at alle ejere af fredede bygninger ville interessere sig lige så meget for den kulturarv, de forvalter, som Carsten Meyer.

DA